

Eiropas padomes ainavu konvencija
**AINAVU IZGLĪTĪBAS AKTIVITĀTES
PAMATSKOLĀM**
Materiāls pedagogiem



COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

Eiropas Padomes Ainavu Konvencija
**AINAVU IZGLĪTĪBAS AKTIVITĀTES
PAMATSKOLĀM**
Materiāls pedagogiem



Eiropas Padome

Izdevums franču valodā :
*Activités d'éducation au paysage pour l'école
primaire – Livret pédagogique*
ISBN 978-92-871-8665-2

*Šajā darbā paustie viedokļi ir autora(-u)
kompetencē, un tie ne vienmēr atspoguļo
Eiropas Padomes oficiālo politiku.*

Visas tiesības saglabātas. Komunikācijas
direktorāts (F-67075 Strasbūra
Cedex vai publishing@coe.int).

Vāks un izkārtojums: Dokumentu
un publikāciju sagatavošanas
nodaļa (SPDP), Eiropas Padome

Zīmējumi: 1.-16., 18.-24. aktivitātēs:
Rosalina Pena Vila (Rosalina Pena Vila)

Fotogrāfijas: 17.aktivitātē: G. Fernandess
Tatjērs (Fernández Tatjer)

Citas fotogrāfijas: Marija del Turā Bovē
Pla (Maria del Tura Bovet Pla); Džordi
Ribas Vilas (Jordi Ribas Vilàs); Rozalina
Pena Vila (Rosalina Pena Vila); Marta
Travē Sančesa (Marta Travé Sánchez)

Vāka foto:

Džans Paolo Bardaza
(Gian Paolo Bardazza), *Helianthus*

Eiropas Padomes izdevniecība
F-67075 Strasbūra Cedex
<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-8826-7

© Eiropas Padome, 2021.gada
Drukāts Eiropas Padomē

Eiropas Padomes Ainavu konvencija

Eiropas telpiskā plānošana un ainavu dinamika,
2021.gads, Nr. 121

Redakcijas vadītāja: Maguelonna Dežā Ponsa
(Maguelonne Déjeant-Pons)

sadarbībā ar Sūzanu Moleri (Susan Moller) un
Evu Negiju (Eva Nagy)

www.coe.int/en/web/landscape

Saturs

Priekšvārds	5
Levads	7
I. Ainavas uztvere	9
1. Aktivitāte – Saskatīt ainavu	10
2. Aktivitāte – Leklausīties ainavā	12
3. Aktivitāte – Pieskarties ainavai	14
4. Aktivitāte – Saost ainavu	16
5. Aktivitāte – Izgaršot ainavu	18
6. Aktivitāte – Sajust ainavu	20
II. Ainavas identificēšana	23
7. Aktivitāte – Kas tas ir?	24
8. Aktivitāte – Vai ir tā, kā liekas?	26
9. Aktivitāte – Atšķirīgs, bet līdzīgs	28
10. Aktivitāte – Vēl grūtāk	30
11. Aktivitāte – Tuvu vai tālu	32
III. Ainavu analīze	35
12. Aktivitāte – Augājs	36
13. Aktivitāte – Dzīvnieku pēdas	38
14. Aktivitāte – Cilvēka pēdas	40
15. Aktivitāte – Kas šeit notiek?	42
16. Aktivitāte – Kas veidojas vispirms?	44
17. Aktivitāte – Ainavas burvība	46
IV. Pārdomas par ainavu	49
18. Aktivitāte – Plāno teritoriju!	50
19. Aktivitāte – Kas notiktu, ja...?	52
20. Aktivitāte – Tu pieņem lēmumu	54
V. Ainavu pārskati	57
21. Aktivitāte – Ainavas ceļš	58
22. Aktivitāte – Mūsu ainava	60
23. Aktivitāte – Mans ainavu albums	62
24. Aktivitāte – Mana ainava ir šāda	64
Secinājumi	67

Priekšvārds

Cilvēks bez ainavas nav nekas

Hosē Ortega i Gaset

Eiropas Padomes Ainavu konvencija (ETS No. 176) attiecas uz visām konvencijas dalībvalstu teritorijām un ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Konvencija attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, vai ikdienišķām, vai degradētām ainavām.

Katra konvencijas dalībvalsts apņemas "atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu".

Konvencijā noteikts, ka ainavām ir nozīmīga sabiedriska loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, ka tās ir saimnieciskajai darbībai labvēlīgs resurss un ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana var veicināt vietējo kultūru veidošanos un radīt jaunas darba vietas. Konvencija uzsver, ka ainava ir svarīgs cilvēka dzīves kvalitātes aspekts un tā ir viens no galvenajiem individuālās un sociālās labklājības elementiem. Ainavas aizsardzība, pārvaldība un plānošana ir ikviena tiesības un atbildība.

Konvencijas izpratnē:

- ▶ "ainava" nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā;
- ▶ "ainavu politika" nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu;
- ▶ "ainavas kvalitātes mērķis" noteiktai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz apkārtējās ainavas raksturozīmēm;
- ▶ "ainavu aizsardzība" nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības;
- ▶ "ainavu pārvaldība" no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi;
- ▶ "ainavu plānošana" nozīmē uz tālāku nākotni vērstas konsekventas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas.

Konvencijas dalībvalstis apņemas veicināt izpratnes veidošanu par ainavu vērtību, to lomu un izmaiņām gan pilsoniskajā sabiedrībā, gan arī privāto organizāciju un valsts iestāžu vidū. Puses apņemas veicināt:

- ▶ speciālistu apmācības ainavu novērtēšanā un pārvaldībā;
- ▶ daudznozaru apmācību programmas par ainavu politiku, aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kuras paredzētas privātā un publiskā sektora profesionāļiem, kā arī attiecīgajām asociācijām;

- ▶ kursus skolās un augstskolās, kuri ir vērsti uz vērtībām, kas ir saistītas ar ainavām, un problēmām to aizsardzībā, pārvaldībā un plānošanā.

Eiropas Padomes Ministru komitejas leteikums CM/Rec(2015)7 CM/ro (2015) 7 dalībvalstīm par pedagoģisko materiālu ainavu izglītībai pamatskolās tika izstrādāts, pamatojoties uz darbu, ko veica Eiropas Padomes darba grupa ainavas un izglītības jautājumos. Pārskats par to iesniegts Eiropas Padomes konferencē par Eiropas Ainavu konvenciju (Strasbūrā, no 2015. gada 18. līdz 20. martam) un pēc tam Eiropas Padomes Kultūras, kultūras mantojuma un ainavu vadības komitejas sanāksmē (Strasbūrā, 2013. gada 1. jūnijā). Darba grupas sastāvā bija valstu pārstāvji, kas atbildīgi par Eiropas Ainavu konvencijas īstenošanu, un Eiropas Padomes Izglītības politikas un prakses koordinācijas komitejas pārstāvis. Darba dokumentus sagatavoja Eiropas Padomes eksperti Barselonas Universitātes Ģeogrāfijas un vēstures fakultātes profesori un pētnieki (Spānija): Marija del Turā Bovē Pla (Maria del Tura Bovet Pla) kundze, Džordi Ribas Vilas (Jordi Ribas Vilàs) kungs un Rozalina Pena Vila (Rosalina Pena Vila) kundze sadarbībā ar Dženovas Universitātes (Itālija) ainavu arhitektūras profesori ace: Annalizi Kalkanjo Maniljo (Annalisa Calcagno Maniglio) kundzi.

Atbalstu šajā darbā sniedza Andoras Vides, lauksaimniecības un ilgtspējīgas attīstības ministrija, Somijas Vides ministrija, Francijas Ilgtspējīgas attīstības un enerģētikas ministrija, Norvēģijas Pašvaldību un modernizācijas ministrija, Serbijas Vides aizsardzības ministrija un Šveices Federālais Vides birojs.

Materiāls pedagogiem "Ainavu izglītības aktivitātes pamatskolām" iepazīstina ar darba kopsavilkumu, ko sagatavojuši Eiropas Padomes Ainavu konvencijas nodaļas vadītāja Maguelonna Deža Ponsa (Maguelonne Déjeant-Pons), Eiropas Padomes administratīvā asistente Sūzana Molleres (Susanne Moller) kundze, Odesas (Ukraina) Universitātes juriste Veronika Striletes (Veronika Strilets) kundze, kā arī Starptautiskās politikas un attiecību eksperti Aurēlija D.Majeldi (Aurélie D. Majeldi) kundze, Benedikte Blaudo (Bénédictte Blaudeau) kundze, Marija Bučeres (Marie Boucher) kundze.

Eiropas Padome pateicas Dacei Grantai par šīs publikācijas tulkojuma precizēšanu.

Šajā bukletā iekļautās aktivitātes var īstenot formālās un neformālās izglītības ietvaros. Tās var motivēt skolēnus interesēties par ainavas daudzveidīgajām dimensijām, lai iesaistītos tās saglabāšanā, aizsardzībā un attīstīšanā.

Maguelonna Deža Ponsa (Maguelonne Déjeant-Pons)
*Eiropas Padomes
Ainavu konvencijas izpildsekretāre*

Levads

Mērķis

Ainavu izglītības mērķis ir veicināt skolēnu zinātkāri un interesi par ainavu, liekot viņiem:

- ▶ domāt, ko viņiem nozīmē "ainava": vai tā ir vieta, kur viņi dzīvo, vai kāda cita vieta?
- ▶ domāt par ainavu un ainavas vides, sociālo, kultūras un ekonomisko dimensiju gan telpā, gan laikā;
- ▶ saprast, ka ainavas iezīmes un raksturs izriet no dabas un/vai cilvēka faktoru darbības un mijiedarbības;
- ▶ uzskatīt ainavu par atvērtu sistēmu, kas nepārtraukti attīstās;
- ▶ izprast problēmas, kas saistītas ar ainavas aizsardzību, pārvaldību un plānošanu;
- ▶ ņemt vērā konkrētās vērtības, ko ieinteresētās puses un iedzīvotāji piešķir ainavai;
- ▶ pārdomāt, kāda varētu būt viņu loma saistībā ar ainavu kā indivīdiem un sabiedrības locekļiem, lai panāku ainavas ilgtspējīgu un harmonisku attīstību.

Metode

Aktivitātes attiecas uz vairākiem mācību priekšmetiem un tās var īstenot starpdisciplināri. Tās var attiekties uz jebkura veida ainavu (dabisku, daļēji dabisku, lauku, pilsētas vai piepilsētas), neatkarīgi no tā, vai tā atrodas tuvumā vai tālu. Tās var būt "ikdienišķas" ainavas, ainavas, kas atzītas par ievēribas cienīgām, vai degradētas ainavas.

Aktivitātes var īstenot gan skolas teritorijā, gan ārpus tās. Skolēni ir īpaši motivēti, veicot pasākumus ārpus telpām. Viņi var arī meklēt informāciju, ko sniedz dažādi avoti un veikt aptaujas.

Aktivitātes ir paredzēts veikt individuāli un grupās. Skolēnu ģimenes locekļu vai citu cilvēku līdzdalība nereti bagātina diskusijas un stiprina attiecības paudžu starpā.

Aktivitātes notiek piecās pedagoģiskās kārtās. Tās ir šādas: ainavas uztvere, identificēšana, analīze, pārdomas par ainavu, pārskati par ainavu.

Dažas aktivitātes ir iedvesmojušas tradicionālās rotaļas. Pedagoģi tās var pielāgot aktivitāšu kontekstam.

I. Ainavas uztvere

Ainavas uztveres aktivitāšu mērķis ir izprast ainavu ar sajūtām, domām un emocijām.

Mērķi

- ▶ Pamanīt ainavas nozīmīgos vai raksturīgos aspektus, kas radušies gan dabas, gan cilvēku darbības rezultātā.
- ▶ Pārdomāt ainavas funkcionalitātes¹ un harmonijas jautājumus.
- ▶ Uzskatīt ainavu par mainīgu vidi, iedvesmas un jaunrades avotu.

Padomi

- ▶ Nodrošināt to darbību nepārtrauktību, kuras tiek veiktas gan skolā, gan ārpus tās.
- ▶ Pirms grupas darba atvēlēt pietiekami daudz laika individuālā darba pabeigšanai.

¹ Ainavas funkcionalitāte tiek vērtēta kopā ar pedagogu, ņemot vērā skolēnu vecumu.

1. Aktivitāte – Saskatīt ainavu

Mērķis

Uztvert ainavu ar redzi.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 20 līdz 60 minūtēm

Nepieciešamie materiāli

Ārā: piezīmju klades, parastais un krāsainie zīmuļi. Klasē: ainavu attēli (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas).

Kā

Ārā skolēni iet pa ceļu, vēro ainavas aprises un krāsas. Viņi iepazīst ainavas formas (kalnu, reljefa silueti), pilsētas, lauku zemesgabalu formas, upju, ceļu, dārzu celiņu, krastu, ezeru utt. kontūras. Skolēni zīmē ainavu, reproducējot novērotās formas un aprises.

Klasē skolēni aplūko ainavu attēlojumus, lai redzētu, vai tās, kurām ir līdzīgas formas un krāsas, patiesībā ir līdzīgas vai atšķirīgas.

Galvenie jēdzieni

Redze ļauj atšķirt ainavas ar daudzveidīgu struktūru un mainību, novērtēt formas un krāsas ainavā.

Spilgtums atšķiras atkarībā no diennakts laika un laika apstākļiem.

Pēc sākotnējā estētiskā iespaida iespējams atklāt ainavas daudzveidīgos aspektus un funkcionalitāti.



2. Aktivitāte – Leklausīties ainavā

Mērķis

Uztvert ainavu ar dzirdi.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, fiziskā izglītība, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Ārā, visas dienas garumā (jānodrošina, lai būtu dzirdamas skaņas un trokšņi).

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 20 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi. Klasē: pieraksti par ainavu skaņām un noskaņām, šo ainavu attēlojumi (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas, skaņu ieraksti).

Kā

Ārā skolēni iet pa ceļu, aptājoties vairākos klausīšanās punktos. Ceļā var dzirdēt skaņas un trokšņus (tie parasti atšķiras atkarībā no gadalaika un diennakts laika). Aizvērtām acīm skolēni klusēdami skaita dzirdamās skaņas, trokšņus un tos iegaumē. Skolēni tos pieraksta, lai izveidotu ainavas “skaņdarbu” gan klausīšanās punktos, gan visā redzētajā ainavā. Skolēni zīmē ainavu, lai spētu to atcerēties.

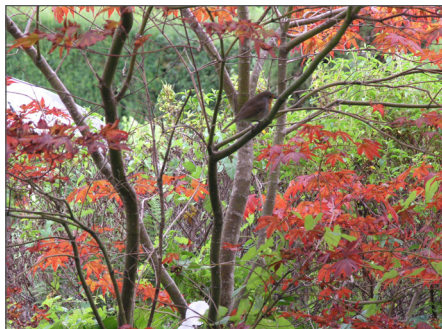
Klasē skolēni klausās dažādu ainavu skaņu un trokšņu ierakstus. Viņi raksta piezīmes par to, ko dzird, zīmē skaņu vai trokšņu radīto ainavu. Viņi pārrunā, vai ir ierasts tās dzirdēt noteiktās ainavās, un piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Dzirde sniedz informāciju par ainavu. Lai gan troksnis ir labi dzirdams, tikai rūpīga klausīšanās ļauj atšķirt noteiktas skaņas.

Skaņu ainava ir skaņu un trokšņu kombinācija, kas raksturo vidi. Katrai ainavai tā ir īpaša.

Parasti galvenās skaņas un noskaņas, kas saklausāmas ainavās, raksturo tās būtību.



3. Aktivitāte – Pieskarties ainavai

Mērķis

Uztvert ainavu ar tausti.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Visu dienu.

Ar ko

Skolēni strādā gan individuāli, gan grupās.

Ilgums

No 25 līdz 60 minūtes.

Nepieciešamie materiāli

Necaurspīdīgi maisiņi (paraugu savākšanai), lakati acu aizsegšanai, kartona kaste (ar izgrieztu caurumu), priekšmetu paraugi (dabīgi un tādi, kas radušies cilvēka darbības rezultātā).

Kā

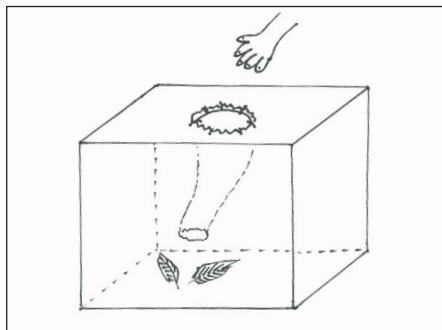
Ārā bērni iet pa ceļu, kur savāc dabiskus paraugus (lapas, mizas, sūnas, ķērpjus, oļus, smiltis, gliemežvākus) un tos, kas rodas cilvēka darbības rezultātā (pudeles vāciņš, papīrs, plastmasas maisiņš u.c.).

Klasē skolēni saliek šos paraugus kartona kastē. Aizsietām acīm viņi pēc kārtas ņem paraugus no kastes un mēģina noteikt šos priekšmetus, iztēloties, no kurienes tiek nāk (priēžu čiekurs varētu nākt no meža, sūnas no mitra koka, grants no takas, gliemežvāki no pludmales) un paskaidrot, kāpēc. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Kontakts ar dabas elementiem: cietiem (zeme, akmens), šķidriem (ūdens) vai gāzveida (gaiss) sniedz informāciju par ainavu.

Ainavas elementu tekstūra, forma un temperatūra veido ainavu.



4. Aktivitāte – Saost ainavu

Mērķis

Uztvert ainavu ar ožu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Visu dienu.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 30 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: pierakstu klades, parastais un krāsainie zīmūļi.

Kā

Ārā bērni iet pa ceļu, atklājot smaržas - gan patīkamas, gan nepatīkamas. Viņi attēlo ceļu savā piezīmju grāmatiņā, iezīmējot vietas, kur viņi sajūt aromātu (tās attēlo ar dažādām krāsām). Skolēni tos apraksta, pēc tam salīdzina ar citiem aromātiem. Viņi norāda, vai kāds no tiem konkrētajā vietā ir neparasts (piesārņojums mežā), vai tam ir grūti identificēt avotu (gaistoši organiskie savienojumi). Viņi pēta, vai aromāti karstumā ir spēcīgāki.

Ja aromāts (nepatīkams vai patīkams) ir intensīvs, tā avotu būs viegli identificēt (kūtsmēsli varētu nākt no kūts, ķīmikālijas no fabrikas, stāvošs ūdens no tvertnes, pārtikas smaka no ēdināšanas vietas, zivis no zvejas ostas, augu smaržas, jūras gaiss no krasta).

Klasē skolēni komentē savu pieredzi un iedomājas, kā varētu likvidēt nepatīkamas smakas, savukārt citas, patīkamas smaržas varētu pastiprināt (smaržīgi augi). Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Aromāti ietekmē ainavas uztveri gan labvēlīgi, gan nelabvēlīgi.

Ožas atmiņai ir liela nozīme dzīvē, un smaržas bieži asociējas ar ainavām.

Skaistas ainavas kļūst mazāk pievilcīgas, ja tur sajūt nepatīkamas smakas.



5. Aktivitāte – Izgaršot ainavu

Mērķis

Uztvert ainavu ar garšu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Visu dienu.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 20 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ainavu attēli (fotogrāfijas, zīmējumi vai gleznas), ēdiens, šķīvji, paplātes, maisi, pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

Ārā skolēni iet pa ceļu, vērojot, vai ir iespējams atrast ēdamus savvaļas augus, ziedus, augļus vai kultivētus augļus un dārzeņus.

Ārpus telpām vai klasē skolēni veido asociācijas par ainavām (tās var būt tuvas vai tālākas) saistībā ar ēdienu. Pēc ēdiena degustācijas viņi iztēlojas, kādā ainavā ir augušas ēdiena sastāvdaļas (dārzenis ir audzis dārzā, zivs - jūrā, ogas- kalnainā reģionā, gaļa- fermā, augļi - augļu dārzā, graudaugi – uz lauka) un kāpēc (augšnes veids, klimats, audzēšanas metodes). Skolēni var atkārtot uzdevumu ar aizsietām acīm. Skolēni zīmē to, kas viņiem asociējas ar “nogaršotām” ainavām, un viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Garšas uztvere ir individuāla: daži ēd ar baudu un izgaršo nianses, bet citi nē.

Lauksaimniecība, kas izmanto tradicionālās vai mūsdienu zināšanas, ņemot vērā vietas apstākļus, dod iespēju ražot kvalitatīvu pārtiku, vienlaikus saglabājot ainavas ilgtspējību.



6. Aktivitāte – Sajust ainavu

Mērķis

Uztvert ainavu ar domām un emocijām.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Visu dienu.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 20 līdz 45 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: karte, piezīmju bločiņi, parastais zīmulis un krāsainie zīmuli, indikatīvs emociju saraksts simbolu veidā. Klasē: ainavu attēlojumi (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), indikatīvs emociju saraksts simbolu veidā.

Kā

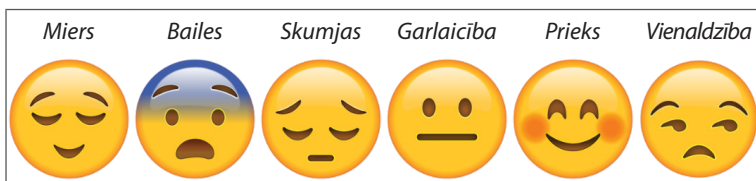
Ārā skolēni staigā pa ainavu, atzīmējot kartē savu ceļu un novērošanas punktus. Viņi iet klusēdami, pievēršot uzmanību savām domām un emocijām. Viņi pieraksta un ar “sejiņu” simboliem attēlo savas emocijas. Skolēni piedalās vispārējā diskusijā.

Klasē skolēni raksturo ainavas, izmantojot “sejiņu” simbolus. Viņi tos apraksta un skaidro emocijas, kas izraisa asociācijas ar novērotajām ainavām. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Lai gan ainava dažādiem cilvēkiem var izraisīt atšķirīgas domas vai jūtas, daudziem tā bieži izraisa līdzīgas domas un izjūtas.

Turklāt ainavas uztvere var atšķirties atkarībā no tā, vai par to domā realitātē vai virtuāli.



II. Ainavas identificēšana

Ainavas identificēšanas darbību mērķis ir aprakstīt un klasificēt² ainavu, ņemot vērā tās būtiskās un raksturīgās iezīmes.

Mērķi

- ▶ Ņemt vērā mērogu, attēlojot ainavas elementus un novērtēt to proporcijas.
- ▶ Pētīt ainavas struktūru, lai saprastu, kā tā darbojas.
- ▶ Izpētīt ainavas nozīmīgās un raksturīgās iezīmes.

Padomi

- ▶ Noteikt ainavu teritorijas, kuras var uzskatīt par ikdienišķām, ievēribas cienīgām un degradētām.
- ▶ Novērot ainavu daudzveidību dažādos līmeņos (vietējā, reģionālā, valsts, kontinentālā, globālā).
- ▶ Salīdzināt ainavas, lai noteiktu to līdzības un atšķirības.

2 Klasificēt ainavas nozīmē tās grupēt, iedalot atbilstoši kādiem nosacījumiem. Piemēram, klasificēt ainavas pēc tajā dominējošā cilvēku darbības veida vai dabiskuma pakāpes. Klasifikācijas nosacījumus vispirms izskaidro pedagogs, ņemot vērā skolēnu vecumu.

7. Aktivitāte – Kas tas ir?

Mērķis

Noteikt ainavas īpašības – dabiskas (abiotiskas un biotiskas) un tās, kuras rodas cilvēka darbības rezultātā.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 20 līdz 30 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ainavas (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), pauspapīrs, pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

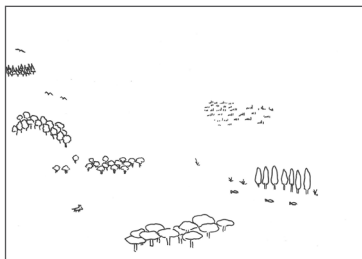
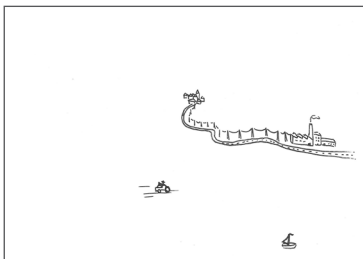
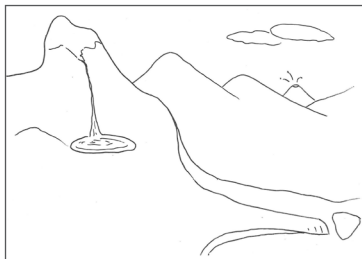
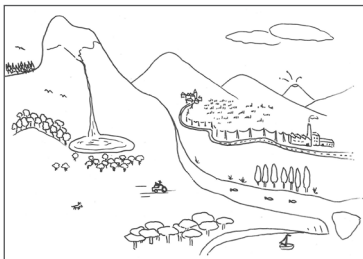
Ārā skolēni uzzīmē ainavas siluetus, izmantojot tikai trīs krāsas: vienu krāsu izmanto, lai attēlotu dabiskas abiotiskas īpašības, otru - dabiskas biotiskas iezīmes un trešo - cilvēka darbības rezultātā iegūtus ainavu elementus. Var izmantot arī simbolus (kvadrātu, apli un trīsstūri, atkarībā no tā, vai īpašības ir abiotiskas, biotiskas vai radušās cilvēka darbības rezultātā). Skolēni turpina aktivitāti, katrai kategorijai uzskaitot ainavas funkcijas. Viņi vēro vietu, kurā izpaužas katra funkcija un piedalās vispārējās diskusijās.

Klasē skolēni vēro ainavas attēlojumu. Viņi atzīmē ainavas īpašības (abiotiskās, biotiskās un cilvēka darbības rezultātā iegūtās) trīs atsevišķās pauspapīra lapās. Trīs pauspapīra lapas skolēni izklāj vienu uz otras, lai ainavu attēlotu kopumā ar visiem tās elementiem. Viņi turpina darbu, uzskaitot funkcijas katrai kategorijai. Skolēni vēro vietu, kurā izpaužas katra ainavas funkcija un piedalās vispārējās diskusijās.

Galvenie jēdzieni

Ainavas struktūra ir saistīta ar dabiskajiem aspektiem (abiotisko un biotisko), kā arī ar tiem, kas rodas cilvēka darbības rezultātā.

Saskaņā ar dominējošām iezīmēm ainavu var uzskatīt par dabisku, daļēji dabisku, lauku, pilsētas vai piepilsētas ainavu.



8. Aktivitāte – Vai ir tā, kā liekas?

Mērķis

Vērot ainavas raksturu, ko veido dabas un cilvēka faktoru darbība un mijiedarbība.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 20 līdz 30 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: pierakstu klades, parastais un krāsainie zīmuļi, ceļa karte (kurā atzīmēti novērošanas punkti). Klasē: ainavas attēli (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

Ārā skolēni iet pa ceļu, vērojot, vai ainavas raksturu nosaka dabas faktori (savvaļas augi, strauti, upes) vai cilvēki (kultivētu augu lauks, urbanizēts rajons, kanalizācija upē). Viņi pēta šo faktoru savstarpējo saistību (augi, kas nosedz gan zemi, gan akmens piemineklis, koku aleja, kas iestādīta gar upes krastiem, smiltis, kas izgāztas, lai cīnītos pret krasta eroziju). Skolēni piedalās vispārējā diskusijā.

Klasē skolēni veic to pašu darbu, kas balstīts uz pierakstiem par novērotajām ainavām.

Galvenie jēdzieni

Ainava ir veidota gan dabas, gan cilvēka darbības rezultātā.

Ainava ir mainīga, to ietekmē dabas un cilvēka darbības un to mijiedarbība.



9. Aktivitāte – Atšķirīgs, bet līdzīgs

Mērķis

Novērot, ka ainavas var atšķirties pēc izskata, bet būt līdzīgas pēc to darbības veida.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli vai grupās.

Ilgums

No 30 līdz 120 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi, ceļa karte (kurā atzīmēti novērošanas punkti). Klasē: ainavu attēli (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

Ārā vai klasē skolēni pārbauda, kādi ir galvenie ainavu darbības veidi. Noskaidro, vai redzamām ainavām viens un tas pats darbības veids, pat, ja tās ir ģeogrāfiski tālas (pilsētas ainavas: administratīvās ēkas, biroji, publiskie dārzi; lauku ainavas: pļavas, lauki, atsevišķas mājas; piekrastes ainavas: smiltis, kāpas, mitrāji; kalnu ainavas: topogrāfija, reljefs; tropu ainavas: blīva veģetācija; rūpnieciska ainava: angāri, rūpnīcas; tuksneša ainavas: smiltis, oāze). Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Ikdienas dzīvē var novērot dažādas ainavas, ņemot vērā to galvenās īpašības.

Ainavas var atšķirties pēc izskata, bet tajā pašā laikā tām var būt viens un tas pats darbības veids.



10. Aktivitāte – Vēl grūtāk

Mērķis

Klasificēt sarežģītas ainavas, ko veido tādu īpašību kombinācija, kas izriet no to dabiskās konfigurācijas un cilvēka darbības.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā vai klasē.

Kad

Ārā – vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 30 līdz 120 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi, ceļa karte (kurā atzīmēti novērošanas punkti). Klasē: ainavas (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

Ārā skolēni iet pa ceļu, kur var vērot sarežģītas ainavas, ko veido dažādu pazīmju kombinācija, kuru nosaka ainavas dabiskā struktūra un cilvēka darbības. Viņi vēro, kādas īpašības dominē, identificē to spilgtākos aspektus, raksturo un klasificē ainavu. Skolēni piedalās vispārējā diskusijā.

Klasē skolēni veic to pašu aktivitāti, pievēršot uzmanību arī sarežģītu ainavu attēlojumiem (vietēju vai tālu). Viņi tās apraksta, identificē spilgtākos aspektus, klasificē un piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Parasti ainavas, kuru dabiskajām un cilvēka darbības rezultātā iegūtajām raksturīgajām pazīmēm ir neliela mainība telpā un laikā un kuras nav pakļautas spēcīgiem pārmaiņu faktoriem, ir viegli klasificēt.

Savukārt ainavas ar dažādām dabas vai cilvēku darbības rezultātā iegūtam iezīmēm ir sarežģītas un grūti klasificējam.

Ainavas, kurās dominējošās iezīmes nav ļoti atšķirīgas, var būt dažādu klasifikāciju objekti atkarībā no klasifikācijas mērķa.



11. Aktivitāte – Tuvu vai tālu

Mērķis

Iepazīties ar ainavu klasifikācijas mērogu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē un ārā.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 60 līdz 120 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: ainavu vērošanas rāmji, zīmēšanas papīrs, šķēres, līme, stingri balsti (uz kuriem skolēni var atspiesties zīmēšanas laikā), pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi. Klasē: kartons vērošanas rāmju griešanai, zīmējumi, kas tapuši ārā.

Kā

Klasē skolēni izgriež kartonu, lai izgatavotu dažāda lieluma un formas vērošanas rāmjus (kvadrāta, taisnstūra, trīsstūra, apaļus).

Ārā skolēni apskata ainavu, veicot pirmo ainavas klasifikāciju pēc pedagoga dotajiem nosacījumiem. Pēc tam skolēni vēro ainavu, izmantojot izgatavotos vērošanas rāmjus, kas pacelti izstieptas rokas attālumā, lai izpētītu šīs ainavas detaļas. Viņi pārbauda, vai sākotnējā klasifikācija joprojām paliek spēkā vai arī tā atšķiras atkarībā no izvēlēta orientācijas leņķa (piemēram, attiecībā uz mājokļiem vai uz mežu, kas atrodas tuvu šiem mājokļiem), rāmja lieluma un formas. Skolēni zīmē ainavu, ko viņi ir novērojuši caur saviem rāmjiem, atveidojot rāmja aprises.

Klasē skolēni parāda sava darba rezultātu, norādot, kādas iezīmes ainavā ir novērojuši un vai dažādos mērogos tās dominē. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Ainavu klasifikācijā jāiekļauj mēroga jēdziens, ņemot vērā ainavu elementu proporcijas.

Vienu un to pašu ainavu var klasificēt dažādi atkarībā no izvēlētajiem nosacījumiem un no tā, vai to apskata tuvumā vai tālumā.

Tādi paši klasifikācijas nosacījumi jāizmanto visā ainavas izpētē.



III. Ainavu analīze

Analīzes mērķis ir atmodināt zinātkāri un kritisko domāšanu par ainavu.

Mērķi

- ▶ Analizēt, kā ainavā darbojas dabas un cilvēka faktori, kā tie mijiedarbojas savā strupā un ietekmē ainavu.
- ▶ Izpētīt ainavas ģeomorfoloģiju un zemes izmantošanas veidus (dabas, lauku, pilsētu un piepilsētu teritorijas).
- ▶ Pētīt dabīgās abiotiskās un biotiskās īpašības, kā arī cilvēka darbības rezultātā radītās īpašības (zīmes, pēdas, konstrukcijas, lauksaimniecības un jūras kultūras) un to mijiedarbību.
- ▶ Izpētīt problēmas, ko rada vides piesārņojums (ūdens, augsne, gaiss, klimats).

Padomi

- ▶ Izskaidrot dabas un cilvēka faktoru ietekmi un to savstarpējo mijiedarbību uz ainavas mainību un pārveidošanos.
- ▶ Uzskatīt, ka laika gaitā ainava mainās un attīstās.
- ▶ Veicināt zinātniskajai pētniecībai nepieciešamo precizitāti (rādītāju metodiska iegūšana, skaidras piezīmes, precīzi mērījumi).
- ▶ Veicināt grupu darbu, pienākumu sadali.

12. Aktivitāte – Augājs

Mērķis

Pētīt augus un dažādus veģetācijas tipus, lai saprastu to mainību ainavā.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Ārā un klasē.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 40 līdz 80 minūtēm. Aktivitāti var atkārtot dažādām ainavām.

Nepieciešamie materiāli

Aukla, mērlente, rasēšanas papīrs, pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

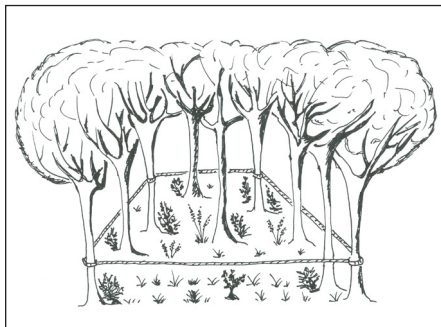
Ārā skolēni strādā nelielās grupās, pētot augāju dažus kvadrātmetrus lielos laukumos, kas ir iezīmēti ar auklu. Viņi skaita augu sugu skaitu, kas aug ar auklu ierobežotajā laukumā, meklē augu nosaukumus, novērtē augu stāvokli, veģetācijas blīvumu un augstumu. Kokiem mēra stumbru apkārtmēru. Skolēni veic piezīmes un uz papīra uzzīmē dažas augu sugas.

Ārā vai klasē skolēnu grupas iepazīstina ar savu pētījumu rezultātiem, ziņojot, vai pētītajā laukumā veģetācija ir bagāta un daudzveidīga, vai tā dažādās vietās atšķiras. Skolēni pēta veģetācijas mainību ainavā un piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Augu kopas veido vairāku sugu īpatņi, kas mijiedarbojas ar savas un arī dažādu citu augu sugu īpatņiem.

Veģetācijai ir liela nozīme augsnes veidošanā un aizsardzībā, oglekļa cikla veidošanā un skābekļa ražošanā.



13. Aktivitāte – Dzīvnieku pēdas

Mērķis

Atklāt dzīvnieku sugu klātbūtni pēc norādēm un pazīmēm.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Ārā, pēc tam klasē.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Ārā skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 40 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsaini zīmuļi, cimdi, somas un kastes (lai savāktu paraugus) un etiķetes (lai apzīmētu paraugus). Klasē: palielināmais stikls, zīmēšanas papīra rullis.

Kā

Ārā skolēni staigā nelielās grupiņās klusējot, un klausās dzīvnieku skaņās. Savā ceļā viņi meklē pēdas (ķepu nospiedumus) vai citus paraugus (spalvas, olu čaumalas, dzīvnieku mēslus). Skolēni atzīmē savu atrašanās vietu, uzzīmē pēdas un savāc paraugus, kas liecina par dzīvnieku klātbūtni.

Klasē skolēni pārbauda savāktos paraugus, uz sienas stenda attēlo dzīvnieku ceļu, meklējot pajumti un pārtiku. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Lai gan tās ne vienmēr ir viegli pamanāmas vai dzirdamas, dzīvnieku sugas ir sastopamas lielākajā daļā ainavu, īpaši, ja tajās ir ūdens.

Zināšanas par dzīvnieku sugām ļauj saprast, ka ainavas kvalitātes mazināšanās negatīvi ietekmē šīs sugas.

Ainavu pētījumos jāmēra biežāk pārstāvēto sugu populācijas blīvums un jānosaka endēmiskās sugas.



14. Aktivitāte – Cilvēka pēdas

Mērķis

Noteikt cilvēka ietekmi uz ainavu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Ārā, bet pēc tam klasē.

Kad

Ārā, vēlams no rīta. Klasē – visas dienas garumā.

Ar ko

Skolēni strādā nelielās grupās, pēc tam piedalās vispārējā diskusijā.

Ilgums

No 40 līdz 80 minūtēm ārā. 30 minūtes prezentācijas secinājumu sagatavošanai klasē.

Nepieciešamie materiāli

Pierakstu klades, parastais zīmulis un krāsainie zīmuli, maisiņi un cimdi (atkritumu savākšanai).

Kā

Ārā skolēni sadalās nelielās grupās, iet pa ceļu un izpēta dažus metrus. Viņi meklē pēdas (vīriešu, sieviešu un bērnu), transportlīdzekļu riepu nospiedumus (velosipēdu, ratiņu, motociklu, automašīnu), kā arī atkritumus (kartonu, papīru, plastmasas maisiņus, pudeles, skārdenes, stikla un auduma atkritumus, izsmēkus). Skolēni atzīmē atkritumu daudzumu, vērtē atkritumu izcelsmi, kā arī ietekmi uz ainavu. Viņi zīmē pēdas, nospiedumus vai atkritumus.

Atgriežoties klasē, skolēni iepazīstina ar savu pētījumu rezultātiem. Viņi novērtē ceļa izmantošanas intensitāti un iespējamo ietekmi uz ainavu. Skolēni piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Cilvēki pārveido ainavu daudz vairāk nekā dzīvnieki un augi. Kopš industriālās revolūcijas tikai nedaudzās ainavās nav vērojama cilvēku klātbūtne.

Noteiktas cilvēku darbības rada piesārņojumu un traucējumus, kas negatīvi ietekmē ainavu ne tikai no estētiskā, bet arī no funkcionālā viedokļa.



15. Aktivitāte – Kas šeit notiek?

Mērķis

Analizēt dabas un cilvēka faktoru darbību un mijiedarbību ainavā.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

Vairākas 60 minūšu sesijas.

Nepieciešamie materiāli

Kartons, parastais zīmulis, krāsainie zīmuļi, šķēres.

Kā

Skolēni izgriež 32 kārtis. Viņi sagatavo divus kāršu komplektus, ko ilustrē ar zīmējumiem vai kolāžām.

Kārtis pirmajā komplektā (10 kārtis) tiek nosauktas “Pārveides faktors”. Tie ir ainavas pārveidošanas faktori, kas ir vai nu dabīgi (vējš, paisums, vulkānu izvirdums), vai radušies cilvēka darbības rezultātā (infrastruktūras izbūve, autosatiksmē), vai arī tādi, kas radušies gan dabas, gan cilvēka darbības rezultātā (erozija, klimata pārmaiņas).

Kārtis otrajā komplektā (22 kārtis) tiek nosauktas “Ainava pirms un pēc”. Kāršu pāri attēlo vienu un to pašu ainavu pirms un pēc pārmaiņām. Ainavas elementu forma, krāsa un reljefs var atšķirties (piemēram, lauks pēc kultivēšanas un tas pats lauks, kuram pāri iet automaģistrāle; vīnogulāji vasarā un ziemā; mežs vasarā un ziemā; mežs pirms un pēc ugunsgrēka; mazs ciematiņš un tas pats ciems, kas kļuvis par pilsētu).

Kārtis tiek sajauktas un izdalītas. Skolēns izspēlē vienu kārti no kāršu pāra, kas ir komplektā “Ainava pirms un pēc”. Cits skolēns izspēlē otru kārti no šī paša kāršu pāra. Skolēni skatās, vai viņiem rokā ir “Pārveides faktora” kārtis, kas var izskaidrot attiecīgās ainavas pārveidošanos. Tas, kurš pirmais izspēlē “Pārveides faktora” kārti un

izskaidro, kāpēc ainava ir pārveidojusies, uzvar. Uzvarējušais skolēns noliek izmantoto "Pārveides faktora" kārti. Spēle ir beigusies, kad izspēlētas visas "Pārveides faktoru" kārtis. Visā spēlē uzvar skolnieks, kurš vairākkārt skaidrojis ainavu pārveidošanos, izmantojot kārtis no komplekta "Pārveides faktors".

Galvenie jēdzieni

Ainava tiek pārveidota dabas un cilvēka darbības faktoru rezultātā, kas darbojas ainavā un mijiedarbojas savā starpā.

Lai gan ainava mainās katru sezonu un gadu gaitā, kopumā tā saglabā līdzīgas iezīmes.



16. Aktivitāte – Kas veidojas vispirms?

Mērķis

Izpētīt, kā dabiskie abiotiskie elementi pārveido ainavu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Vēlams ārā, seklā straumē. Skolā, rotaļlaukumā.

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā grupās.

Ilgums

No 60 līdz 80 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Ārā: metāla gabals akmeņu skrāpēšanai, atšķaidīta sāļsskābe (ko izmanto tikai skolotājs). Skolā: ūdens baseins, augsne, lejkanna, akmeņi, metāla gabals akmeņu skrāpēšanai, atšķaidīta sāļsskābe (izmanto tikai skolotājs).

Kā

Ārā pie straupa vai upes skolēni iemet ūdenī trīs priekšmetus (piemēram, lapu, mizas gabalu un mazu zaru). Viņi salīdzina to pārvietošanās ātrumu un skatās, kur tie apstāsies (citi elementi, ko nesīs straume, droši vien būs uzkrājušies tajā pašā vietā). Skolēni vēro ūdens spēku un ātrumu, novērojot krastu eroziju, nogulumus, iemesto priekšmetu pārvietošanos, ūdens tecēšanas ātruma izmaiņas līkumos.

Skolēni turpina darbību, vācot dažādu formu un sastāva akmeņus. Viņi pārbauda to cietību (skrāpējot tos ar metāla gabalu) un klausās, kāda skaņa rodas, kad saskaras dažādi elementi. Skolēni pēta, vai daži akmeņi (smilšakmens, kaļķakmens) ir nobružāti un kā mikstākos akmeņus ir ietekmējis lietus un vējš. Skolotājs var veikt testu, uzpilinot atšķaidītas sāļsskābes pilienu uz akmens, lai pārbaudītu, vai akmens šķīst. Skolēni piedalās vispārējā diskusijā.

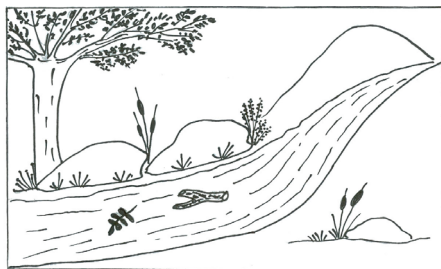
Ja aktivitātes tiek veiktas skolā, skolēni mēģina izveidot straumi rotaļlaukumā, lai novērotu ūdens spēku un ātrumu. Skolēni arī izpēta akmeņu īpašības un sastāvu. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Ūdens un vējš veido ainavas reljefu.

Ūdens rada ievērojamu spēku. Neliela straume var pagriezt ūdensdzirnavu riteni.

Atkarībā no rakstura, cietības un caurlaidības, ieži rada dažāda veida augsni.



17. Aktivitāte – Ainavas burvība

Mērķis

Uzzināt, kā laika gaitā mainās ainavas.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Ārā, bet pēc tam klasē.

Kad

Jebkurā gada laikā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 30 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Veci un jauni dokumenti, kas attiecas uz pilsētas teritoriju un tās apkārtni (fotogrāfijas, gravējumi, gleznas, dokumentālās filmas, filmas, raksti no vecām avīzēm vai citiem rakstiskiem avotiem), zīmēšanas papīra rullis, piezīmju grāmatiņas, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

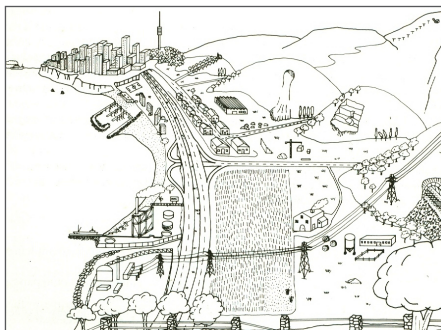
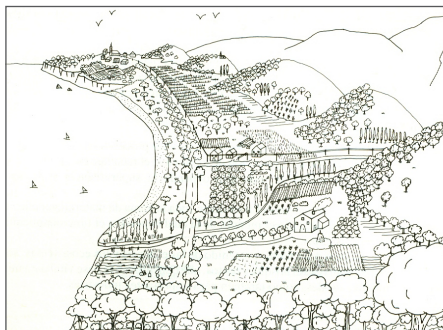
Skolēni salīdzina pazīstamu ainavu ar senāku tās pašas ainavas attēlojumu. Ja viņi ievēro, ka ainava ir mainījusies, tad analizē, kādi faktori - dabas vai cilvēku darbības, ir izraisījuši pārmaiņas. Viņi meklē informāciju arhīvos.

Skolēni salīdzina ainavu divos atšķirīgos laikos, aplūkojot to no viena skatu punkta. Viņi zīmē (uz zīmēšanas papīra lapas) ainavas aprises tādas, kādas tās bija, bet pēc tam (uz citas lapas), ainavas pašreizējās aprises. Viņi salīdzina abas lapas, lai redzētu, vai tās atšķiras. Skolēni identificē galvenās pārmaiņas (mājas, ceļi, laukumi, laukus) un sagatavo sienas stendu, kur atspoguļotas pārmaiņas. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Ainava ir mainīga, nevis statiska sistēma.

Laika gaitā tā mainās atkarībā no dabas un cilvēka faktoru mijiedarbības.



IV. Pārdomas par ainavu

Ainavas atspoguļošanas aktivitāšu mērķis ir pilnveidot spēju pamatot ainavas mainību un faktoros, kuru rezultātā ainava mainās.

Mērķi

- ▶ Noteikt ainavu mainības dabiskos un cilvēkfaktoros.
- ▶ Apzināt senas un aktuālas atziņas par ainavu aizsargāšanu, pārvaldīšanu un plānošanu.
- ▶ Organizēt tikšanos ar attiecīgās teritorijas iedzīvotājiem un citiem interesentiem, piemēram, viesiem.
- ▶ Novērtēt apzinātās ainavas, ņemot vērā tām piešķirtās īpašās vērtības.

Padomi

- ▶ Pielietot iegūtās zināšanas eksperimentos, kuros idejas gūtas no reālām situācijām.
- ▶ Attīstīt skolēnu spēju formulēt hipotēzes, kā arī izteikt radošus, bet realistiskus priekšlikumus.
- ▶ Veicināt, lai skolēni apzinātos, ka spēles (īpaši videospēles) ir realitātes simulācija nevis realitāte. Reālajā pasaulē ne vienmēr ir iespējams atcelt darbību kā ar burvju nūjiņu vai datoru.

18. Aktivitāte – Plāno teritoriju!

Mērķis

Izprast teritorijas plānošanas sarežģītību.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē vai rotaļlaukumā.

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

No 30 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Kartītes ar ainavu attēliem pilsētās un laukos, šķēres, līme, plastilīns, korķis, zīmēšanas papīra rullis, kartons (teritorijas modelim).

Kā

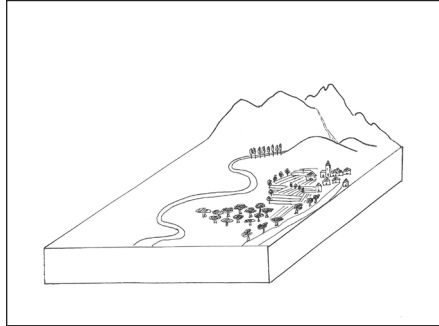
Skolēni domā par to, kā labāk plānot cilvēku darbību visā teritorijā. Uz sienas stenda (vai teritorijas modeļa) viņi attēlo vietu nepieciešamajai transporta un komunikāciju infrastruktūrai, mājām, skvēriem, parkiem un dārziem, lauksaimniecības, mājlopu un makšķerēšanas zonām, dzīvotņu atrašanās vietai, kas nepieciešamas savvaļas dzīvniekiem, kā arī sauszemes un ūdens koridoru saglabāšanai.

Skolēni izgriež figūras un attēlus no kartītēm, kurās attēloti ainavu elementi, gan dabiski (upes, klintis, koki, augi, dzīvnieki), gan tādi, kas radušās cilvēku darbības rezultātā (skolas, mājas, teātri, muzeji, sporta lauki, veikali, rūpnīcas, slimnīcas, karjeri). Viņi novieto un līmē šīs figūras un attēlus uz sienas stenda (vai teritorijas modeļi). Skolēni norāda ielu, skvēru, ēku, koku un citu elementu vai pazīmju nosaukumus, kā arī piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Teritorijas plānojums ir dokuments, ko valsts un pašvaldības izmanto, lai noteiktu cilvēku un viņu aktivitāšu sadalījumu telpā dažādos mērogos, kā arī infrastruktūras, atpūtas un dabas teritoriju atrašanās vietu. Teritorijas plānojuma gatavošanā iekļauj ainavu plānošanu.

Ainavu plānošana ir spēcīga, uz nākotni vērsta rīcība, kuras mērķis ir uzlabot, atjaunot vai radīt ainavas.



19. Aktivitāte – Kas notiktu, ja...?

Mērķis

Paredzēt ainavas attīstību laika gaitā.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē.

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā mazās grupās.

Ilgums

No 30 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Atklātnītes un papīrs, ainavu attēlojumi (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), parastais un krāsainie zīmuļi.

Kā

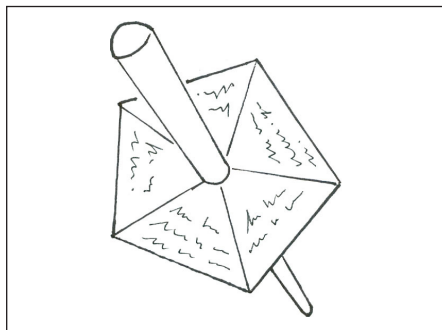
Katra skolēnu grupa vērtē ainavu (piemēram, savā apkaimē, priekšpilsētā, kādā lauku teritorijā). Vispirms izveido papīra “vilciņu” ar daudzstūrainu virsmu. Uz katras “vilciņa” virsmas malas ir norādīts faktors, kas spēj ietekmēt un pārveidot ainavu (plūdi, erozija, jauna būvniecība, parka izveide, atmosfēras sasīšana u.c.).

Skolēni iegriež “vilciņu” uz galda. Kad tas apstājas, no “vilciņa” nolasa to ainavas pārveides faktoru, kas saskaras ar galda virsmu. Viņi skaidro, kādas varētu būt pārmaiņas ainavā šī faktora ietekmē. Tālāk izstrādā attīstības scenārijus un priekšlikumus ainavas aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai. Skolēni piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Pieņemot lēmumus par ainavām, nepieciešama izpratne par procesiem, kas ir ainavas attīstības pamatā.

Sarežģītas ainavas var neatgriezeniski mainīties lielu pārmaiņu ietekmē.



20. Aktivitāte – Tu pieņem lēmumu

Mērķis

Pieņemt lēmumus par ainavas aizsardzību, apsaimniekošanu un plānošanu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē.

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā grupās.

Ilgums

No 30 līdz 60 minūtēm.

Nepieciešamie materiāli

Informācija un dati par ainavu, kas savākti laukā, no iedzīvotājiem, bibliotēkās vai internetā (kartes, fotogrāfijas un uzņēmumi no gaisa).

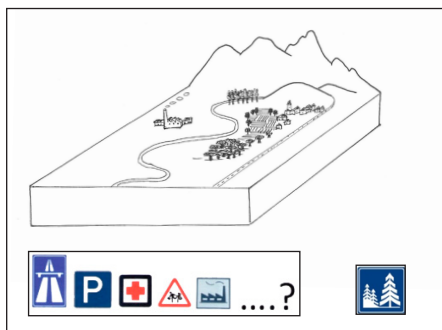
Kā

Skolēni izskata patiesus vai izdomātus projektus saistībā ar ainavām (piemēram, automaģistrāles, dzelzceļa līnijas, dambja vai lielas autostāvvietas būvniecība, karjera ierīkošana, lielveikala būvniecība, ēku nojaukšana, būves dabas parkā vai arheoloģiskajā pieminekļi). Skolēni izspēlē lomas, lai aizstāvētu viedokļus (piemēram, var apsvērt vairākas iespējas, kā noteikt slimnīcas atrašanās vietu: simtgadīgu koku dārzs, pamesta fabrika, kas ir industriālais mantojums, relatīvi neproduktīvs un kultivēts lauks piepilsētas teritorijā). Katrs skolēns aizstāv kādu viedokli (vides aizsardzības speciālists var iebilst pret slimnīcas būvniecību dārzā, industriālā mantojuma aizstāvis var iebilst pret fabrikas nojaukšanu, mazs ražotājs var atteikties zaudēt auglīgu augsni). Skolēni vērtē iespējas un izdara izvēli. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Atšķirīgas intereses bieži apgrūtina lēmumu par ainavu nākotni.

Lai nodrošinātu ainavas kvalitāti, kompetentās valsts iestādes var ņemt vērā sabiedrības vēlmes attiecībā uz apkārtējās ainavas iezīmēm.



V. Ainavu pārskati

Aktivitāšu mērķis ir iemācīties iepazīstināt ar ainavas jomā veiktā darba rezultātiem.

Mērķi

- ▶ Ziņot par nozīmīgām vai raksturīgām ainavas iezīmēm.
- ▶ Kartēt ceļus, kuri vijas cauri ainavai.
- ▶ Iepazīstināt ar iegūto informāciju un liecībām par ainavu.
- ▶ Atsaukties uz mākslinieciskiem avotiem un izmantot tos informācijas nodošanā (literāri, ilustratīvi, muzikāli, teatrāli, kinematogrāfiski avoti).

Padomi

- ▶ Mudināt skolēnus dalīties ar pētījumu rezultātiem.
- ▶ Izmantot dažādus izteiksmes veidus (rakstisks, mutisks, grafisks, plastisks, skaņa, ķermenis), lai pārstāvētu un izceltu ainavu.
- ▶ Iemācīties komunicēt un debatēt (sākumā bez, bet pēc tam ar audiovizuāliem līdzekļiem).
- ▶ Iesaistīt skolēnus pasākumos, kas saistīti ar ainavu, un veicināt pieredzes apmaiņu.

21. Aktivitāte – Ainavas ceļš

Mērķis

Norādīt ainavai raksturīgos aspektus un objektus.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē un ārā.

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un mazās grupās.

Ilgums

No 30 līdz 60 minūtēm, divās sesijās.

Nepieciešamie līdzekļi

Karte un ainavu attēli (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), papīrs, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

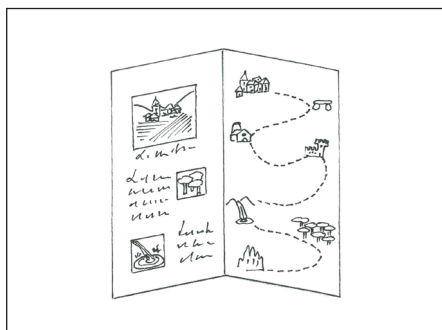
Klasē skolēni veido ainavas ceļu. Viņi attēlo maršrutu kartē, norādot pieturvietas un laiku, kas nepieciešams, lai to veiktu. Skolēni sagatavo skaidrojumus par ainavu, kurus var sniegt katrā no šīm pieturvietām. Viņi iepazīstina ar darbu rezultātiem savas ģimenes un plašāku auditoriju.

Skolēni pa iepriekš pētīto ceļu ārā vada nelielu cilvēku grupu (savas ģimenes locekļus u.c.) un katrā pieturvietā iepazīstina ar sagatavotajiem skaidrojumiem.

Galvenie jēdzieni

Ainava ir telpa, kas ir svarīga labsajūtai un veselībai, gan fiziskai (staigāšana, atpūta, sports), gan garīgai (pārdomas, iedvesma).

Ejot pa ceļu, gājējs var uztvert ainavu, nekaitējot tai.



22. Aktivitāte – Mūsu ainava

Mērķis

Informēt, kā tiek uztverta ainava.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē un ārā.

Kad

Jebkurā dienas laikā.

Ar ko

Skolēni strādā mazās grupās.

Ilgums

Vairākas 30 līdz 60 minūšu sesijas.

Nepieciešamie līdzekļi

Ārā: skaņas ierakstīšanas ierīce, papīrs, parastais zīmulis un krāsaini zīmuļi, pierakstu klade, karte. Klasē: zīmēšanas papīrs rullī, parastais zīmulis un krāsainie zīmuļi.

Kā

Klasē skolēni sagatavo aptauju ar jautājumiem par ainavām, kas viņiem ir pazīstamas.

Jautājumu piemēri:

- ▶ Kurām teritorijas daļām un ainavas īpašībām jūs dodat priekšroku (vai kuras patīk vismazāk)? Kāpēc?
- ▶ Kādas ir visnozīmīgākās vai raksturīgākās ainavas (un vismaznozīmīgākās vai neraksturīgākās) pazīmes? Kāpēc?
- ▶ Vai jūs zināt šīs teritorijas vēsturi?
- ▶ Vai vēlaties atjaunot dažas šīs ainavas pazīmes vai daļas?
- ▶ Vai zināt kādu mākslas darbu, kas ir saistīts ar to (rakstīšana, gleznošana, skaņdarbs no mūzikas, filma)?
- ▶ Vai jūs zināt kādas tradīcijas vai paražas, kas ir saistītas ar šo ainavu (virtuve, dejas, svētki, spēle)?

- ▶ Vai zināt, kādas prasmes (māju vai žogu celtniecība, augu audzēšana, koku stādīšana un kopšana) vai amatnieku izstrādājumi (keramika, izšuvumi, adījumi) ir ar to saistīti?
- ▶ Kādas tradicionālās zināšanas (māju vai palīgēku celtniecība, koku audzēšanas, stādīšanas un kopšanas metodes) vai amatnieku (keramikas, galdniecības, izšuvumu) prasmes, jūsuprāt, ir saistītas ar ainavu? Kādas pašreizējās zināšanas ir saistītas ar ainavu?

Ārā skolēni uzdod jautājumus savām ģimenēm vai citiem cilvēkiem.

Klasē skolēni analizē atbildes, pārbauda, vai aptaujas rezultāti ir likuši mainīt viņu uzskatus par ainavu. Viņi piedalās vispārējā diskusijā.

Galvenie jēdzieni

Ainavas ietekmē to, kā cilvēki un kā sabiedrība domā, dzīvo un rīkojas.

Ainavā atstātās pēdas liecina par cilvēku un sabiedrības pielāgošanos savai videi.



23. Aktivitāte – Mans ainavu albums

Mērķis

Iepazīstināt, apmainīties un salīdzināt informāciju par ainavu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sociālās zinības.

Kur

Klasē.

Kad

Jebkurā dienas laikā vairāku sesiju garumā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

Aktivitāte var ilgt vienu semestri vai visu gadu.

Nepieciešamie materiāli

Ainavu attēli (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), pierakstu klades, parastais un krāsainie zīmuļi, lime.

Kā

Katrs skolēns gatavo albumu, brīvi izvēloties veidu, kā ar to iepazīstināt. Skolēni iepazīstina ar saviem atklājumiem, iespaidiem, pārdomām par ainavu un formulē priekšlikumus tās aizsargāšanai, pārvaldīšanai un plānošanai. Viņi iepazīstina savas ģimenes vai plašāku auditoriju ar darbu rezultātiem.

Skolēni izveido avīzi par ainavu vai audiovizuālu prezentāciju, kas paredzēta, lai dalītos ar sava darba rezultātiem ar skolēniem no citām skolām.

Galvenie jēdzieni

Zināšanas par ainavu ir saistītas daudzām nozarēm.

Zināšanu apmaiņa bagātina un veicina atvērtību.



24. Aktivitāte – Mana ainava ir šāda

Mērķis

Veicināt informācijas sniegšanu un skaidrošanu par ainavu.

Mācību priekšmeti

Zinātne un tehnoloģijas, vēsture, ģeogrāfija, valodas, matemātika, māksla, sports, sociālās zinības.

Kur

Klasē, skolas telpās vai ārā.

Kad

Iespējams rīkot 20. oktobrī, Eiropas Padomes Starptautiskajā ainavu dienā.

Ar ko

Skolēni strādā individuāli un grupās.

Ilgums

Vairākas dažāda garuma sesijas.

Nepieciešamie materiāli

Ainavu attēli (fotogrāfijas, zīmējumi, gleznas), zīmējumi vai grafikas, mākslas priekšmeti, mūzikas instrumenti, kartes.

Kā

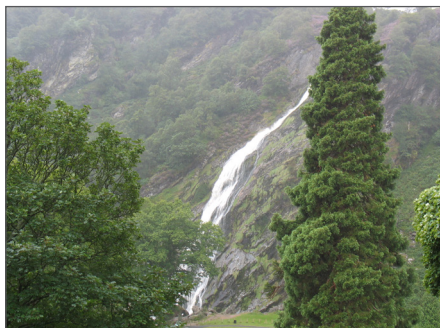
Skolēni organizē “Ainavu dienu” un pieaicina pedagogus, savas ģimenes un, ja iespējams, plašāku sabiedrību. Skolēni gatavo izstādi (sienu standus, teritorijas modeļus, ainavu albumu), kā arī prezentācijas (skices, uzvedumus lomā, dzejas vai stāstu, atmiņu lasījumus, audiovizuālos ierakstus).

Viņi pārlicinās, ka zina skolas un tuvāko ainavu vēsturi un ģeogrāfisko atrašanās vietu. Skolēni noformē ieeju skolā, klasē un rotaļlaukumā, lai tā iepriecinātu apmeklētājus.

Galvenie jēdzieni

Interese par ainavu veicina tās aizsardzību, ilgspējīgu apsaimniekošanu un plānošanu.

Informācijas sagatavošana un skaidrošana veicina izpratni par ainavas vērtību un nozīmi.



Secinājumi

Ainava ir dzīva, ārkārtīgi daudzveidīga un skaista. Gadsimtu gaitā cilvēki to ir veidojuši, radot vēl lielāku daudzveidību. Tomēr ir jāņem vērā sekas, kādas laika gaitā varētu radīt pārāk straujas un nozīmīgas ainavu pārmaiņas.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības, rūpniecības, minerālu ieguves, reģionālās plānošanas attīstība, kā arī pilsētu plānošanas, transporta, infrastruktūras, tūrisma un atpūtas attīstība, pārmaiņas pasaules ekonomikā daudzos gadījumos patiešām paātrina ainavu mainību un pārveidošanos.

Dažās vietās dzīvojošām sabiedrības daļām var būt sava unikāla izpratne par ainavu, taču tā vienmēr ir saistīta ar dzīves kvalitātes un dzīvās vides jēdzieniem. Tāpēc ir jāturpina izzināt ainavas un rūpēties par tām.

Sales agents for publications of the Council of Europe

Agents de vente des publications du Conseil de l'Europe

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

CROATIA/CROATIE

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/ RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
<http://www.suweco.cz>

DENMARK/DANEMARK

GAD
Vimmelskæft 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
<http://www.gad.dk>

FINLAND/FINLANDE

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
<http://www.akateeminen.com>

FRANCE

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
<http://book.coe.int>

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obbroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ FÉDÉRATION DE RUSSIE

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
<http://www.vesmirbooks.ru>

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIWAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Eiropas Padomes ainavu konvencija paredz, ka konvencijas dalībvalstis apņemas veicināt skolu mācību kursus, lai attiecīgās mācību jomās iekļautu jautājumus par ainavu vērtībām, to aizsardzību, apsaimniekošanu un plānošanu gan telpā, gan laikā.

Pedagogu materiāla *Ainavu izglītības aktivitātes sākumskolām mērķis* ir rosināt skolēnu interesi par ainavu, aicinot viņus pārdomāt par to, kā viņi izprot "ainavu", tās vides, sociālo, kultūras un ekonomisko dimensiju gan telpā, gan laikā.

Materiālā piedāvātās aktivitātes var mudināt skolēnus pārdomāt, kāda varētu būt viņu loma kā indivīdiem un sabiedrības locekļiem, lai aktīvi piedalītos ar ainavu saglabāšanu un attīstību saistīto jautājumu risināšanā.

Materiālā iekļautās aktivitātes var veikt formālās un neformālās izglītības ietvaros.

Eiropas Padome ir Eiropas vadošā cilvēktiesību organizācija. Tajā apvienojušās 47 valstis, tostarp 28 Eiropas Savienības dalībvalstis. Visas Eiropas Padomes dalībvalstis ir parakstījušas Eiropas Cilvēktiesību konvenciju - līgumu, kurš radīts, lai aizsargātu cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu. Eiropas Cilvēktiesību tiesa pārrauga šīs Konvencijas īstenošanu dalībvalstīs.

www.coe.int



<http://book.coe.int>
ISBN 978-92-871-8826-7
8,50€/17\$US

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE